

9 \ <kvrfi((idiu}m SÄNINGSMANNEN

^•Mfitavd nv I f. Cavn

Här dansar starka Anders med flickorna i ring, i dansen han dem svingar sa lätt som ingenting.

Ja, Anders han kan dansa från kväll till ljusan dag, om arbete det gäller han ock kan ta ett tag.

Tralla» ...

Nu svänger han med Stina och Anna hon ser på, nu börjar hon att flina med sina ögon blå.

Så svänger hon i dansen, sa vackert där hon neg, och Stina får ta svansen, i Anders fann hon steg.

Ja, gammalvals och hambo, vem dansar väl som han?

Se, Stina-Lill och Anna, de fånga honom kan!

Nu dansar han med båda och nöjda ser dom ut, **ty** han dem hemåt följer, när dansen den är slut.

I Vingåker i Sörmland sen gammalt varit sed att glädjen den ska trivas, i långa åtteled!

Men reta inte Anders, han hisklig är som arg, i Vingåker var pojke kan slåss liksom en varg.

Trallall...

Det har diskuterats, pratats och skrivits i Sverige om Vingåkersvalsen och om vem som skrev texten till den melodi som Margaretha Kjellberg sjunger och även sjungit in på platta. Det kunde skrivas en lång och sann historia om hur min text till Vingåkersvalsen kom att skrivas i Chicago, Illinois, USA, när hembygdens ängder och bygderna med traditionerna hemifrån lekte i minnet. Mor, mormor och mormors mor vet jag var vingåkersbor, och själv lekte jag som liten parvel "hemma hos mormors" i vingåkersbygd.

Hos mormor vid Ålsjöstugan, som låg i södersöl i gläntan mot Ålsjön och där sjöns vassrika vatten glittrade i solsken. Där var det troligen första gången jag hörde melodin. Morbror Carl, som var målarmästare i Stockholm, hade en av de där fonografema med vaxrullar, som spelade melodier. Men det var inga Drd till melodin, och jag undrade nog ibland varför det inte fanns ord som kunde sjungas.

Aren svann. Det är underligt att vissa episoder i livet, särskilt då barndomsminnen, leker solkatt och tittut och lyser fram i minnesfilmer, var man än bor och hur gammal man än är. När man hör en melodi, kommer i minnet fram något som hände och står åter levande fram i en fjärrglans.

Vingåker har alltid haft något av sagans tjusning för mig. Mormors stuga revs ned, men solen lyser ännu över stenmurarna, som omgärdade platsen där stugån stod.

Svensk-amerikanen och V

morfars jordgubbsland och mormors päronträd.

Jag hörde nog Vingåkersvalsen spelas och dansas och kom även ihåg några ord som jag inte gillade om "brännvin" och "tusan". Men åren gick, jag reste till Amerika 1923, genomreste de flesta av staterna och kom till Chicago 1935. Sörmlandsklubben skulle fira sin årsfest på skottårsdagen med en bankett, och jag kom att skriva min text till Vingåkersvalsen just då.

Vid jultiden hade jag skrivit en liten berättelse om "Vingåkers Widmark", en granne till mormor och morfar. Jag hade i min historia berättat att Widmark satt och spelade Vingåkersvalsen på ett julkalas hos greven i Sävstaholm. Widmark brukade vara anlitad som spelman på fester och bjudningar. Han spelade bland annat på en stor fest för ingenjörerna i järnvägshotellet, när den nya järnvägen skulle invigas. Han var bygdens legendariske fiolspelman och ansågs ha lärt av själve näcken vid Morjanå i Viala.

Namnet Stina lade jag till utan någon särskild anledning, men jag kommer nu ihåg att det fanns en vingåkersflicka med det namnet. En av flickorna i visan fick heta Anna, för det hette Mor och mormor och mormorsmor. Vingåkrarna kallades i bygderna för vargar, och därför skrev jag också: I Vingåker var pojke kan slåss liksom en varg.

Både män och kvinnor från min hemtrakt var vana att slå sig fram på egen hand, och de kunde både tala och svara inför själve kungen om det gällde. En folksägen berättar också om bondhustrun, som blev bjuden till Karl XI i Stockholm. På hans fråga om hon sett något vackrare än slottet svarade hon: "Bara ett majregn, ers majestät."

Jag sjöng min text till valsen på Svithiod Singing Club i Chicago vid banketten, och en tid efteråt trycktes min text i Svenska Tribunen och i Svenska Amerikanaren, och jag sände även ett referat till Katrineholms-Kuriren. Men kompositören till melodin är okänd. Den har spelats i bygderna så iångt jag kan minnas tillbaka och längre ändå.

Tiden gick och en kväll på höstsidan 1946 satt jag och lyssnade på radions svenska programpunkt. Jag bodde då i ett hus intill ett godtemplarkafé, som nu är rivet. Då hörde jag hallämmanen som annonserade programmet säga: — Nu ska Margaretha Kjellberg sjunga Vingåkersvalsen. Då jag inte kände till någon annan text än den jag skrivit 1936 blev jag ganska förvånad. Orden i den första versen hade jag aldrig hört förr. De följande orden var mina egna, sjungna av den populära sängerskan. Men jag undrade hur det kunde ha lagts till en vers, som jag inte hade någon del i. Kanske för att fylla ut grammofonplattan. Den kvällen skrev jag den tredje versen, som lyder:

Ja, gammalvals och hambo, vem dansar väl som han?

Se, Stina-Lill och Anna, de fånga honom kan.

Nu dansar han med båda och nöjda ser dom ut

Vin

Den tryck fon. kvällen som undrade ha kom jag ka givit cering

Då fru J som salt Odéon hade att fö Men på en Mina intyg inte har a gamm all ak

Sen herrar i Ving visor med r tage av nå som börjad ska ni

Jag erkände texten åkers sedan vara p få vet har ha bygder Söderr landsg hägn.

Att borde tycker skriver bakom någon skulle varit s ven " ingen